

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

202... оны дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөрийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/50 дугаар зүйлийн 50.1.7 дахь заалт:

“50.1.7.“онцгой нөхцөл бүхий ажил үүрэг гүйцэтгүүлэх.”

2/65 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг:

“65.6.“Онцгой нөхцөл бүхий хөдөлмөрийн гэрээний хугацаа таван жилээс илүүгүй байна.”

3/109 дүгээр зүйлийн 10 дахь хэсэг:

“109.10. “Илүү цаг, шөнийн цаг, долоо хоногийн амралтын өдөр, нийтээр амрах баярын өдөр ажилласан ажилтны нэмэгдэл хөлсийг тооцох дундаж цалин хөлсний бүрэлдэхүүнд нэмэгдэл хөлс, шагнал урамшууллыг оруулахгүй”.

4/157 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг:

157.2.Хөдөлмөрийн эрхийн маргааныг урьдчилан шийдвэрлэх байгууллагад хандан энэ хуулийн 154 дүгээр зүйлийн 154.2.1, 154.2.2-т заасан хугацаанд багтаж гомдол гаргасан тохиолдолд **шүүхэд** гомдол гаргах хугацаа зогсоно.

2 дугаар зүйл.Хөдөлмөрийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-д дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/50 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

“50.4.“Энэ хуулийн 50.1.6, 58.1.3, 139.1-д зааснаас бусад тохиолдолд хугацаатай байгуулсан гэрээний анх байгуулсан болон сунгасан хугацааны нийлбэр хоёр жилээс дээш бол уг гэрээг хугацаагүй байгуулагдсанд тооцно.”

2/83 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

“83.4.“Ажил олгогч ажилтны хөдөлмөр эрхлэлтийн харилцааг дуусгавар болгосон тухай шийдвэрийг ажил хүлээлцэхээс өмнө бичгээр гаргаж, ажилтанд

танилцуулж, уг шийдвэрийн нэг хувийг хүлээлгэн өгнө. Хэрэв ажилтан тухайн шийдвэрийг хүлээн авахаас татгалзсан бол шийдвэрийг ажилтанд (утасны дугаар, цахим шуудангийн хаяг, оршин суугаа хаягт шуудангаар хүргүүлснээр) мэдэгдсэнээр ажилтан тухайн шийдвэртэй танилцсанд тооцно.”

3/144 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэг:

“144.4.“Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний байгуулсан аж ахуйн нэгж, байгууллагын, нийт ажилтны дийлэнх нь хөгжлийн бэрхшээлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллагын эсхүл хөгжлийн бэрхшээлтэй гэр бүлийн гишүүнээ гэртээ асарч байгаа хүний үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүн, ажил үйлчилгээг гэрээгээр байнга худалдан авах зэргээр тэдний үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлсэн ажил олгогчийг энэ хуулийн 144.3-т заасан төлбөрөөс чөлөөлж, эсхүл хөнгөлж болно.”

4/154 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэг:

“154.3.Хөдөлмөрийн эрхийн маргаан таслах комисс, сум, дүүргийн хөдөлмөрийн эрхийн маргаан зохицуулах гурван талт хороо гомдлыг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор эвлэрч маргааныг шийдвэрлэхэд нь туслах, дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор тэднийг оролцуулан урьдчилан шийдвэрлэх ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.”

5/154 дүгээр зүйлийн 6 дахь хэсэг:

“154.6.Энэ хуулийн 154.5-д заасан хөдөлмөрийн эрхийн маргаан таслах комиссын тэмдэглэлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор маргалдагч аль нэг тал шүүхэд нэхэмжлэл гаргах эрхтэй.”

6/154 дүгээр зүйлийн 8 дахь хэсэг:

“154.8 Энэ хуулийн 154.7-д заасан сум, дүүргийн ХЭМЗГТХ-ны шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл түүнийг хүлээж авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор маргалдагч аль нэг тал шүүхэд нэхэмжлэл гаргах эрхтэй.”

3 дугаар зүйл.Хөдөлмөрийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 156 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн “156.3-т заасан” гэсний дараа “ажилтны” гэж нэмсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.5 дахь хэсгийн “Эдгээр байгууллагаас хүн амд үзүүлэх наад захын үйлчилгээний хэмжээг Үндэсний хорооны саналыг харгалзан Засгийн газар батална.” гэснийг “Эдгээр байгууллагын ажилтан, албан хаагч ажил хаях болон ажлын байр түр хаах /локаут/ үед хүн амд үзүүлэх наад захын хэмжээг хангах үүрэгтэй.” гэж өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Хөдөлмөрийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 28.1 дэх хэсгийн “Нэн шаардлагатай үйлчилгээ үзүүлдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагын жагсаалтыг Үндэсний хорооны саналыг харгалзаж Засгийн газар батална.”, 50.4 дэх хэсэг, 123.2.4 дах заалт, 64.4 дэх хэсгийн “... ,эсхүл түр ажлын байранд” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дүгээр сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт,
өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл

Хөдөлмөрийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ 2021 онд батлагдаж, 2022 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс эхлэн мөрдөгдөж байна. Уг хууль шинэчлэгдэн батлагдсанаар хуулийн хамрах хүрээ өргөжиж, хүний эрхийг хамгаалсан, хөдөлмөрийн маргаан шийдвэрлэх тогтолцоо боловсронгуй болсон зэрэг олон онцлог зохицуулалттай болсон.

Монгол Улс олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын 21 конвенцийг соёрхон батлаад байгаа бөгөөд холбогдох конвенциудад нийцүүлэх зорилготойгоор Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах шаардлагатай. Тухайлбал, Монгол Улсын нэгдэн орсон “Тэгш шан хөлс олгох тухай” 100 дугаар конвенцид нийцүүлэн хүйсийн ялгааг үл харгалзан ажлын бодит үнэлгээний дагуу цалин хөлс олгох зохицуулалт төсөлд тусгана.

Ажилтан, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас хуулийг хэрэгжүүлэх явцад хуулийг нэг мөр хэрэглэх, ойлголтыг нэгтгэх хэрэгцээ шаардлага үүсэж байна. Үүнтэй холбоотойгоор Хөдөлмөрийн тухай хуулийн зарим зүйл, хэсэг, заалтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсрууллаа.

1.Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдах ажилтантай гүйцэтгэх удирдлагын түвшний ажил үүрэг гүйцэтгүүлэхээр тохирч байгуулсан онцгой нөхцөл бүхий хөдөлмөрийн гэрээг хөдөлмөрийн хугацаатай гэрээний төрөлд хамруулж, хугацааг 5 жил хүртэл байхаар тусгалаа.

2.Аж ахуйн нэгж, байгууллагаас хэрэгжүүлж байгаа төсөл, хөтөлбөрийг 1-10 жил хүртэл хугацаагаар харилцан адилгүй хэрэгжүүлдэг. Үүнтэй холбоотойгоор санхүүжилт, хийгдэх ажлын цар хүрээтэй холбоотой цаг хугацаагаар хязгаарлагдсан ажил үүрэг гүйцэтгэж байгаа ажилтны хөдөлмөрийн гэрээний хугацааны үргэлжлэл 2 жилээр хязгаарлахгүй байхаар хуулийн 50.4-т өөрчлөлт оруулахаар боловсрууллаа.

3.Ажил олгогчоос хөдөлмөр эрхлэлтийн харилцааг дуусгавар болгосон тухай гаргасан шийдвэрийг ажилтан хүлээн авахаас татгалзсан бол шийдвэрийг ажилтанд (утасны дугаар, цахим шуудангийн хаяг, оршин суугаа хаягт шуудангаар хүргүүлснээр) мэдэгдсэнээр ажилтан тухайн шийдвэртэй танилцсанд тооцно.

4.Цалин хөлсийг тооцох аргачлалыг боловсронгуй болгож, илүү цаг, шөнийн цаг, долоо хоногийн амралтын өдөр, нийтээр амрах баярын өдөр ажилласан ажилтны нэмэгдэл хөлсийг тооцох дундаж цалин хөлсний бүрэлдэхүүнд нэмэгдэл хөлс, шагнал урамшууллыг оруулахгүй. Ингэснээр илүү цаг, шөнийн цаг, долоо хоногийн амралтын өдөр, нийтээр амрах баярын өдөр ажилласан ажилтны цалин хөлсийг бодох аргачлал тодорхой болно.

5. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүний нөөцөөс “албан тушаал бууруулах” гэсэн хөдөлмөрийн сахилгын шийтгэл нь аж ахуйн нэгж, байгууллагад хэрэглэхэд хүний нөөцийн хувьд ажилтнуудыг шилжүүлэх, ажлын байрны хувьд шинэ ажлын байр нэмэх зэрэг хүндрэл учруулж байгаа талаар санал ирүүлсэн. Үүнтэй холбоотойгоор Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 123 дугаар зүйлийн 123.2.4-т заасан “албан тушаал бууруулах” гэсэн хөдөлмөрийн сахилгын шийтгэлийг хасахаар тусгалаа.

6. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, тэдгээрийн эрх ашгийг хамгаалах төрийн бус байгууллагаас удаа дараа гаргаж байгаа санал, хүсэлтийн дагуу Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144 дүгээр зүйлийн 144.4 дэх хэсэгт өөрчлөлт оруулах санал боловсрууллаа. Өөрөөр хэлбэл, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн гэснийг өөрчилж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний байгуулсан аж ахуйн нэгж, байгууллагын, нийт ажилтны дийлэнх нь хөгжлийн бэрхшээлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүн, ажил үйлчилгээг гэрээгээр худалдан авч байгаа ажил олгогчийг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ажиллуулаагүй төлбөрөөс зохих журмын дагуу хөнгөлж, эсхүл чөлөөлнө.

7. Ажилтан хөдөлмөрийн маргаан таслах комиссоор шийдвэрлэсэн хөдөлмөрийн эрхийн маргааныг хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд шууд шүүхэд хандаж шийдвэрлүүлэх боломжтой байхаар заасан.

8. Ажилтны шүүхэд хандах эрхийн хангах зорилгоор хуулийн 157.2-т Хөдөлмөрийн эрхийн маргааныг урьдчилан шийдвэрлэх байгууллагад хандан хуульд заасан хугацаанд багтаж гомдол гаргасан тохиолдолд шүүхэд гомдол гаргах хугацаа зогсоно.

9. Төрийн албаны тухай хууль, Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хууль зэрэг хуулиудаар ажил хаялт санаачлах, зохион байгуулах, түүнд оролцохыг хориглосон байгууллагын ажилтныг тодорхойлсон учир Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1 дэх хэсгийн “Нэн шаардлагатай үйлчилгээ үзүүлдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагын жагсаалтыг Үндэсний хорооны саналыг харгалзаж Засгийн газар батална.” гэснийг хүчингүй болсонд тооцохоор хуулийн төсөлд тусгасан.

Хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах төсөлд 4 хэсэг шинээр нэмж, 8 хэсгийг өөрчлөн найруулж, 1 хэсэгт нэмэлт оруулж, 3 хэсэг, заалтыг хасахаар төсөл боловсрууллаа.

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН ЯАМ

